

Рівненський державний гуманітарний університет
Факультет документальних технологій, менеджменту, технологій та фізики
Кафедра економіки та управління бізнесом

Назва дисципліни	Управління ризиками
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3 кредити / 90 годин
Вид підсумкового контролю	залік
Викладач (і)	Коханевич Тетяна Петрівна
Профайл викладача (ів) на сайті кафедри, в соцмережі	http://www.rshu.edu.ua/kafedry-fdkmttf/kafedra-etub/sklad-ketub/121-personalii/1209-kokhanevych-tetiana-petrivna
Е-mail викладача:	tetyana.kokhanevych@rshu.edu.ua
Мова викладання	українська
Консультації	Очні консультації: на кафедрі згідно з графіком консультацій

Цілі навчальної дисципліни

Мета: формування систематизованих теоретичних і практичних знань щодо ідентифікації, аналізу, оцінки та управління ризиком.

Завдання:

- вивчення основних прийомів і методів управління ризиками;
- набуття навиків проведення оцінки ризиків різних аспектів функціонування економічної системи;
- набуття навиків аналізу отриманих результатів і розробки відповідних управлінських рішень;
- формування знань і навичок щодо використання найефективніших форм і методів оцінки величини економічного ризику і шляхів мінімізації його величини.

Предмет: ризик, види ризиків, оцінка ризику, управління ризиком.

Загальні, фахові компетентності, програмні результати навчання.

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти за спеціальністю 075 «Маркетинг» та освітньо-професійної програми «Маркетинг» РДГУ для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти загальних та фахових компетентностей.

Загальні компетентності

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Фахові компетентності.

СК 8. Здатність розробляти маркетингове забезпечення розвитку бізнесу в умовах невизначеності.

СК 9. Здатність використовувати інструментарій маркетингу в інноваційній діяльності.

СК 13. Здатність планування і провадження ефективної маркетингової діяльності ринкового суб'єкта в крос-функціональному розрізі.

Програмні результати навчання:

Р 8. Застосовувати інноваційні підходи щодо провадження маркетингової діяльності ринкового суб'єкта, гнучко адаптуватися до змін маркетингового середовища.

Р 9. Оцінювати ризики провадження маркетингової діяльності, встановлювати рівень невизначеності маркетингового середовища при прийнятті управлінських рішень.

Передумови вивчення дисципліни для формування програмних результатів навчання та компетентностей

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Управління ризиками» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріалом такої дисципліни як:

«Економетрика».

Перелік тем.

- ТЕМА 1. Сутність ризику як економічної та маркетингової категорії.
- ТЕМА 2. Класифікація ризиків
- ТЕМА 3. Кількісні та якісні методи оцінки ризику
- ТЕМА 4. Теорія корисності та ризик
- ТЕМА 5. Застосування теорії ігор до оцінки ризику
- ТЕМА 6. Управління ризиками
- ТЕМА 7. Диверсифікація ризиків, її види та сфери застосування.
- ТЕМА 8. Використання спеціалізованого програмного забезпечення у сфері ризик-менеджменту.
- ТЕМА 9. Особливості ризиків маркетингової діяльності.

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література

1. Вітлінський В. В., Великоіваненко Г. І. Ризикологія в економіці та підприємстві : монографія. К.: КНЕУ, 2004. 480 с.
2. Васильєва Т.А., Леонов С. В., Кривич Я. М. Економічний ризик: методи оцінки та управління : навч. посіб. Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. 208 с.
3. Лабурицева О. І. Ризики в маркетингу : підручник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 476 с.
4. Старостіна А.О., Кравченко В.А. Ризик-менеджмент: теорія та практика: навч. посіб. К.: ІВЦ “Видавництво «Політехніка»”, 2018. 200 с.
5. Федулова І. В., Скопенко Н.С. Економічні ризики та методи їх вимірювання : навч. посіб. К : Принтцентр, 2016. 298с.

Додаткова література

6. Вітлінський В.В., Верченко П.І. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. диску. – Київ.: КНЕУ, 2000.
7. Вітлінський В.В., Наконечний С.І. Ризик у менеджменті. – К.: ТОВ “Борисфен-М”, 1996.
8. Господарський ризик і методи його вимірювання: Пер. з угор. / Т. Бочкаї, Д. Месена, Д. Міко, Е. Сеп, Е. Хусті. - М.: Економіка, 1979.
9. Клименюк М.М., Брижань І.А. Управління ризиками в економіці: Навч. посібник. К.: Просвіт, 2000.
10. Основні методичні положення оптимізації розвитку і розміщення виробництва / Під ред. академіків А. Г. Аганбегяна і Н. П. Федоренко. - М.: Наука, 1978.
11. Первозванский А. А., Первозванский Т.Н. Фінансовий ринок: розрахунок і ризик. - М.: Инфра-М, 1992. 3. Вілкс С. Математична статистика. - М.: Наука, 1967.
12. Устенко О.Л. Теория экономического риска: монография. К.: МАУП, 1997.
13. Хохлов Н.В. Управление риском: учеб пособие для вузов. М.: ЮНИТИ–ДАНА, 1999.

Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека РДГУ. URL: <http://server.rdgu-dkm.rv.ua/library/>
2. Бізнес-портал. URL: <http://www.buziness.info>
3. Загальноекономічний глосарій. URL: <http://www.ssu-ekonomika.net>
4. Законодавство України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
5. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України: URL: <http://www.me.gov.ua>

Технічне й програмне забезпечення / обладнання

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для:

- комунікації та опитувань;
- виконання домашніх завдань;
- виконання завдань самостійної роботи;
- проходження тестування (поточний, модульний, підсумковий контроль).

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (згідно ОПП)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання *	Методи оцінювання результатів навчання**
ЗК 3.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Р 8.	Застосовувати інноваційні підходи щодо провадження маркетингової діяльності ринкового суб'єкта, гнучко адаптуватися до змін маркетингового середовища.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН5 МН6 МН7	МО2 МО4 МО6 МО7 МО9 МО10
СК8	Здатність розробляти маркетингове забезпечення розвитку бізнесу в умовах невизначеності.	Р 9	Оцінювати ризики провадження маркетингової діяльності, встановлювати рівень невизначеності маркетингового середовища при прийнятті управлінських рішень.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН5 МН6 МН7	МО2 МО4 МО6 МО7 МО9 МО10
СК9	Здатність використовувати інструментарій маркетингу в інноваційній діяльності.	Р 8	Застосовувати інноваційні підходи щодо провадження маркетингової діяльності ринкового суб'єкта, гнучко адаптуватися до змін маркетингового середовища.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН5 МН6 МН7	МО2 МО4 МО6 МО7 МО9 МО10
СК 13.	Здатність планування і провадження ефективної маркетингової діяльності ринкового суб'єкта в крос-функціональному розрізі.	Р 8	Застосовувати інноваційні підходи щодо провадження маркетингової діяльності ринкового суб'єкта, гнучко адаптуватися до змін маркетингового середовища.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН5 МН6 МН7	МО2 МО4 МО6 МО7 МО9 МО10
		Р 9	Оцінювати ризики провадження маркетингової діяльності, встановлювати рівень невизначеності маркетингового середовища при прийнятті управлінських рішень.	МН1 МН2 МН3 МН4 МН5 МН6 МН7	МО2 МО4 МО6 МО7 МО9 МО10

* МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття); МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); МН5 – відеометод у поєднанні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); МН6 – самостійна робота (розв'язання програмних

завдань); МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота студентів.

** МО1 – екзамени; МО2 – усне або письмове опитування; МО3 – колоквиум; МО4 – тестування; МО5 – командні проекти; МО6 – реферати, есе; МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень; МО8 – студентські презентації та виступи на наукових заходах; МО9 – захист лабораторних і практичних робіт; МО10 – залік.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									ІНДЗ	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
7	7	7	7	7	7	7	7	7	20	100
Модульна контрольна – 17										

Критерії оцінювання рівня підготовки здобувачів

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Рівень компетентності	Критерії оцінювання
90-100	зараховано	A	Високий (творчий)	Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить джерела інформації, використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді
82-89	зараховано	B	Достатній (конструктивно-варіативний)	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
74-81		C		Здобувач вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи на підтвердження власних думок
67-73		D	Середній (репродуктивний)	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
60-66		E		Здобувач володіє матеріалом, вищому за початковий, значну частину його відтворює на продуктивному рівні
35-59	не зараховано з можливістю повторного складання	FX	Низький (рецептивно-продуктивний)	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становить незначну частину навчального матеріалу
<35	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням	F		Здобувач володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів

	дисципліни			
--	------------	--	--	--

Політика дисципліни

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу у РДГУ, Положення про академічну доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про практики, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти. Кожен викладач ставить здобувачам вищої освіти систему вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання різних видів робіт. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність під час практичного заняття; (не)допустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.

Політика доброчесності

Здобувач вищої освіти виконуючи самостійну або індивідуальну роботу повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.